

تلاقی مرتبه‌ی اول و تلاقی مرتبه‌ی دوم از مفهوم "ورزیدن" در
فلسفه‌ی ویتگنشتاین

دکتر سروش دباغ*

چکیده

در این مقاله اولاً نشان داده شده که تلقی متعارف از مفهوم "ورزیدن" در فلسفه ویتگنشتاین عبارت است از تلقی درمانگرایانه. مطابق با این تلقی، معیار هنجاری صحت و سقم کاربست واژگان را نمی‌توان در قالب کلمات قرار داد. این تلقی را می‌توان سویه سلبی ایده هنجارمندی قلمداد کرد. ثانیاً استدلال خواهد شد که تلقی درمانگرایانه کفایت نمی‌کند. برای بدست دادن تلقی موجه از ایده هنجارمندی، سویه ایجابی مفهوم "ورزیدن" نیز باید بدست داده شود. ثالثاً، پیشنهاد می‌شود که تفکیک میان تلقی مرتبه اول و تلقی مرتبه دوم از مفهوم "ورزیدن" می‌تواند راهی برای تبیین سویه ایجابی مفهوم ورزیدن باشد. مطابق با تلقی مرتبه اول، مؤلفه‌های مختلف مفهوم ورزیدن باید بدست داده شوند. تلقی مرتبه دوم تأکید می‌کند که ورزیدن از سر تابین جاری است. تعامل با اشیا در جهان پیرامون در بنیادین‌ترین سطح مبتنی بر ورزیدن است نه نظریه‌پردازی کردن.

* استادیار پژوهشکده حکمت و فلسفه ایران